

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ І ЛІГА НАЦІЙ.

Представник закордонної преси в Москві мав прикінці листопада розмову з заступником Народнього Комісара Закордонних Справ Н. І. Литвіновим на тему, чи С.Р.С.Р. вступає до Ліги Націй. Осві що відповів йому Литвінов:

Останнім часом в різних частинах світу преса почала поширювати чутки, що ніби-то радянський уряд відходить від своєї старої позиції у відношенні до Ліги Націй. В деяких органах преси ці чутки коментувалися навіть в передових статтях, при чому перекручувалися і тлумачилися по своєму окремо вихоплені з контекста фрази з статтів радянської преси та з розмов, даних представниками нашого Союзу за кодомом.

Не підлягає ніякому сумніву, що всі ці газетні чутки та коментарі з'явилися не випадково. Час, коли з'явилися ці чутки, припадає на момент укладення відомих угод в Льюкарно, і очевидно, вони підказують не тільки утворення Ліги Націй, але й особливі бажання полекшити умови цих угод тією частинкою громадської думки різних країн, що в неї ці угоди викликають те чи інше невдоволення, з якою з можливістю використання її проти С.Р.С.Р. Є великі підстави гадати, що це тлумачення позиції, ніби-то занятої радянським урядом останнім часом у відношенні до Ліги Націй в Льюкарно, нависло поширюється певними колами в їхніх власних інтересах. Я вважаю за необхідне розв'язати ці чутки утворення непорозуміння й ризику, заявити, що всі ці чутки й коментарі ні в якому разі не відповідають намірам радянського уряду.

Ми, як і раніш, вважаємо Лігу Націй не за дружнє об'єднання народів, що працює для загального добра, а за замаскований союз так званих великих держав, що присвоїли собі право розпоряджатися долею слабших народів. Від того, що до неї нині вступає Німеччина, країна переможена і у військовому відношенні слаба, не зміниться характер Ліги Націй, що в ній деякі держави мають намір лише використати Німеччину як співробітництво у здійсненні своїх планів й ворожих намірів взагалі проти С.Р.С.Р., зокрема радянський уряд більш, ніж будь який інший уряд, заінтересований в зміцненні миру на основі незалежності й самовизначення всіх народів. З цього погляду він вів би утворення такої міжнародної організації, що через неї кожен народ

міг би здійснити свої національні суверенні права і всі народи могли б погоджувати мирним і дружним шляхом всі непорозуміння, що виникають між ними. Але радянський уряд ні трохи не вважає ніби-то Лігу Націй за наближення до такої організації. Ліга Націй до цього часу ні трохи не справдила тих надій, що покладалися на неї її прихильниками. Вона не тільки не в разі не оберігала прав та безпечності будь якої невеликої слабкої національності проти насильства та військових розправ міцніших держав, але в головному питанні, що найбільше цікавить все людство і, зокрема, нас самих, в питанні про роззброєння вона до цього часу не вжила ніяких серйозних заходів.

Ліга є прикриттям для підготовки до воєнних операцій для дальшого поневолення малих і слабких народностей. Вона в значній мірі є лише дипломатичною біржою, де сильні держави полагоджують свої справи й роблять взаємні розрахунки поза спинами й за рахунок малих і слабких народів. С.Р.С.Р., як держава трудящих мас, не може взяти на себе відповідальності за Лігу Націй, що означає поневолення й експлуатацію малих народів.

Маючи одно лише бажання уникати всіх ускладнень, що могли б порушити загальний мир і, зокрема, хід його великої внутрішньої будівельної роботи і продовжуючи свою політику неутрачання у внутрішні справи чужих народів, С.Р.С.Р. не почував ні найменшого бажання вступити до цієї організації, де йому доведеться брати участь у розробці, а не заховають своєї ворожості до нього, а іншій, навіть і з тих, що визнавали його, і нині ще ставляться до нього з кепською захопленою ворожістю. Чуття розмови: — За що поспав? — Політичний. — Знаю, що політичний, бо від кримінальних вже відійшли. Наша поліція доводить тільки політичних. Але який ти злочин зробив? — Комуніст — чути ляконічну відповідь. Той, що розпитував, роззявив рота, зігнувся як знак запитання і більше не питає нічого, бо зрозумів, що раз комуніст, то вже аж надто вистарчаюча провинна, щоб посадити за крати.

Товариші! Відновляйте передачу на "Українські Робітничі Вісті".

ПРИВІТ, КОМІНТЕРНА КОМПАРТІІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Виконком Комінтерну надіслав привітний лист Компартії Чехословаччини з привітанням її успіху в недавніх парламентарних виборах. Лист звучить:

"Виконавчий Комітет Комінтерну з великою радістю довідався про ваш серйозний успіх в парламентарних виборах. Парламентарні вибори в обстановці переслідувань та нападів проти комуністів, звичайно не є сприятливою аренною боротьби для компартії.

Коли ви проте збрали майже мільон голосів і виявилось, що ви міцніші за всі інші партії, що претендують бути партіями трудящих, то це є без сумніву велика перемога. Наслідки нещодавно пережитої кризи чехословацької партії, що тепер без сумніву закінчилися, мають велику виховувальну вагу для робітничих партій усього світу.

Група "незалежних" на чолі з Бубніком, що зрадила наші прапор і силкувалася вестити розбрат у наш ряди, зустріла заслужену оцінку: її дослівно роздавлено призраством робітничих мас. Наймити буржуазії одержали належну відповідь від трудящих Чехословаччини. Так буде з кожним, хто пробавитиме завдати удару спину комуністичній партії. Лишиться масовою револю-

ційною пролетарською партією, не вважаючи на деякі заатишші, не вважаючи на часткову стабілізацію капіталізму, не зробиши її найменших поступок ні сектанству, ні опортунізмові — ось у чім полягає головне завдання доб, що ми її переживаємо. Чехословацька компартія без сумніву є на кращім шляху до того, щоб виконати це завдання. Надії ворогів на внутрішні незгоди в наших лавах провалилися остаточно.

За останній час Комінтерн мав серйозні виборчі успіхи в Німеччині, Бельгії, Чехословаччині й деяких інших країнах. Наші партії де далі успішніш вчать вести за собою маси і в нинішній період заатишші. При правильній тактиці, при серйознім відношенні до справи більшовизації, ми зуміємо і в нинішній період виривати все нові й нові шари робітничих мас з під впливу соціал-демократії й завоювати більшість робітничої класи.

Незабаром сесія поширеного Виконкому Комінтерну зверне всю свою увагу на проблеми сучасності.

Виконком Комінтерну шле палке пролетарське привітання робітничій класі Чехословаччини та його виробованому загонові — комуністичній партії."

ФРАГМЕНТ З ЖИТТЯ У ВЯЗНИЦІ.

(Надіслане до "Укр. Роб. Вістей" через одну з львівських газет з лувської в'язниці.)

Келія №... одним віком дивитися у двір в'язниці — і позади ніякого життя не можна побачити. За те внутрішнє життя проходить передомно, як в панорамі.

Ось — десь там на долині брякнуло ключами (моєю обсерваційна келія на 3-му поверсі); видно когось випускають. Вилізь на підвіконник і дивлюсь. Привели якусь 15-літню дитину. Чути розмову: — За що поспав?

— Політичний. — Знаю, що політичний, бо від кримінальних вже відійшли. Наша поліція доводить тільки політичних. Але який ти злочин зробив? — Комуніст — чути ляконічну відповідь. Той, що розпитував, роззявив рота, зігнувся як знак запитання і більше не питає нічого, бо зрозумів, що раз комуніст, то вже аж надто вистарчаюча провинна, щоб посадити за крати.

Читав якийсь роман. Думка-ми переїсся геть за сине море в три-десять земель. Наразчую українську команду на подвір'ї нашої в'язниці: — Позірі!

Я не міг зразу зорієнтуватися, що це значить; в одну мить як байскавці пролетіли тисячі фантастичних прилудень.

Ще хвилинка і я снідів на підвіконниці, до якого летіла дальша команда з уст високого чорного з австрійською військовою виправкою в'язня: — Девять, шість, три на місі розрахуйся!

Рядок людей аміло і досить жваво виповняв команду. — Раз, два, три, чотири! — доносилась знизу команда бившого австрійського офіцера. — Раз, два, три, чотири! — відповідали відгуком мури в'язниці.

А громада людей, оточена високими мурами, вся, вся, як один, робила вправні рухи. То громада комуністів-в'язнів вийшовши на прохід

вправлялася в фізкультурних рухах.

— Ні, подумав я собі, тих комуністів ніхто не переможе, коли й у в'язниці не тільки не падають духом, але й підносять його фізичним вихованням тіло.

Взяв.

1. листопада 1925 р.

НА ДОПОМОГУ ПОЛІТИЧНИМ В'ЯЗНЯМ ЗАХ. УКРАЇНИ.

Наша редакція отримала від українського Агітпроккому К. П.К. слідуючу посвідку одержання 210 доларів на допомогу політичним в'язням Західної України, з просьбою, щоб помістити її на сторінках нашого часопису.

Комуністична Польська Фракція Варшава, Соім кімната Ч. 23 дня 28. жовтня 1925 р. До Української Секції Комуністичної Партії Канади в Торонто.

Дорогі Товариші! Надіслані Вами 210 (двіста десять) американських доларів на допомогу політичним в'язням Західної України — отримав — передав нашому МОДР-ові (відділу Міжнародного Товариства Допомоги Жертвам Революції). 95 процент політичних в'язнів на Зах. Укр. — це комуністи, або співчуваючі їм і повстанці, котрим МОДР видає що тижня до в'язниці їжу, а коли треба і одіж. Найбільше в'язнів є у Львові, Луцьку, Ковлі, Рівному і Холмі. За допомогою складу робітникам в імені закладених в паянських казематах — пролетарське дякую.

Х. Приступа, Член Комфракції Союму. (Печатка — Комуністичної Польської Фракції в Соїмі Річисполітої Польської.)

Великий Кіпський Ярмарок. Радянська торговельна місія в Варшаві інформує, що в місяцях лютому і березні 1926 р. відбудеться в Києві великий контрактний ярмарок, що триватиме протягом 25 днів. За кордонні товари, що будуть вислані на той ярмарок, будуть звільнені від мита.

"НА СЛАВУ БОЖУ". Перед заборонею алкоголю в Америці жуливали американські священики по церквах і американські рабини по синагогах 1,245,000 галлонів вина. Як вишла заборона, то запотребування вина для церков і синагог стало постійно збільшуватися. І так в 1922 році жулики 2,139,900, в році 1923 жулики 2,503,500, а в році 1924 жулики аж 2,944,700 галлонів вина.

Цікаво, чи все те вино пішло "на славу Божу".

З'їзд ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ ДІМ.

ЧЕРГОВИЙ, СЕМІЙ З РЯДУ, ВСЕКРАЄВИЙ З'їзд ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ ДІМ ВІДБУДЕТЬСЯ В ДНЯХ 25, 26, І 27. СІЧНЯ 1926 РОКУ В УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ.

ПРОГРАМА З'їзду:

1. Відкриття з'їзду.
2. Вибір верифікаційної комісії і провірення уповноважень делегатів.
3. Вибір президії з'їзду.
4. Звіт Центрального Виконавчого Комітету Товариства Укр. Роб.-Фарм. Дім.
5. Звіт Центрального Комітету Жіночої Секції.
6. Фінансовий звіт заряду Укр. Роб. Дому в Вінніпегу.
7. Звіти делегатів і делегаток від Відділів і Товариств ТУРФДім.
8. Вибір комісії: статуткової, контрольної, маєтково-фінансової, пресової, організаційно-просвітної, резолюційної, драматично-музичної і скарг та жакален.
9. Засідання комісії і їхні справоздання.
10. Положення Українських Робітничих і Фармерських Домів в Канаді.
11. Забезпечення будинків і всего майна ТУРФДім.
12. Справи Жіночої Секції.
13. Робітничі й фармерські дітотчі школи.
14. Організаційна і освітня праця серед українських робітників і фармерів.
15. Секція Молоді при ТУРФДім.
16. Організування робітничо-фармерських кооператив.
17. Робітничо-фармерська преса.
18. Драматично-співацькі та оркестральні гуртки при відділах і товариствах ТУРФДім.
19. Статут ТУРФДім.
20. Вибір Центрального Виконавчого Комітету і Контрольної Комісії ТУРФДім та інших центральних комітетів.
21. Закриття з'їзду.

Цю програму належить перечитати на адміністраційних зборах всіх відділів і товариств ТУРФДім та на зборах всіх відділів Жіночої Секції, основно її передискутувати і якщо були б деякі нові пропозиції для доповнення програми, то надіслати їх до Ц.В.К. ТУРФДім.

Більше поясень до цієї програми, а головню до деяких її точок, подамо в слідуючому числі "У.Р.В."

З товариським привітом,
Центральний Виконавчий Комітет ТУРФДім.

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОГО ВИДАВНИЧОГО ТОВАРИСТВА.

Оцим подається до відома членів і членкинь Р.-Ф.В.Т., що ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ Робітничо-Фармерського Видавничого Товариства відбудуться в четвер, 28. січня 1926 р., в годині 9.30 рано, в Українським Робітничим Домі у Вінніпегу.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття зборів.
2. Звіт Ради Директорів Р.-Ф.В.Т.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Пляни видавництва на 1926 рік.
5. Вибір Ради Директорів на 1926 рік.
6. Закриття зборів.

Кожний член і кожна членкиня Р.-Ф.В.Т. повинні обов'язково взяти участь в цих зборах, аба дати своє уповноваження другим членам, щоб ті заступали їх і годосували за них у всіх справах, які збори будуть вирішувати. Друковану таку форму уповноваження, готову до виповнення, можна дістати перед зборами від секретаря Р.-Ф.В.Т. Всякі пропозиції і суггестії, які члени бажали б порушити на загальних зборах, належить перед загальними Річними Зборами посылати на адресу секретаря.

За Радю Директорів Р.-Ф.В.Т.:
Ю. Льюмак, голова,
М. Попович, секретар.

РУМУНСЬКИЙ ТЕРОР НА БУКОВИНІ.

(Докінчення.)

Подано при тім ще окремі випадки, що поклали нам під руку. В селі Шиничії жандарм погнався за селянином, молодим хлопцем, щоб забрати його до війська. Хлопець сховався в кущах. Це зауважив жандарм і вистрілив в нього з рушниці. Хлопця вбито на місці.

В селі Луці два жандарми напали на дім господаря, Онуфрія Пилипюка, зв'язали йому руки, погнавши його між кінями до села Звинчакі, бючи його по дорозі нагаями по голові. В селі Звинчакі вони зустрілися над ним, біли його, розстали п'яти, посилали сіллю, натрапили і знову били. Вони жадали, щоб він признався, що брав участь в "нападі".

В селі Білові сугуранца арештувала комуніста Йосипа Ілеса. Після того про нього ніхто не чув. Сугуранца каже, що він втік. Але всі місцеві люди знають, що його замордовано в тюрмі, вимушуючи признання.

При тім треба зауважити, що кожного обвинуваченого в приналежності до комуністичної партії уважається тут за шпига і нещадно з ним розправляються.

Маємо багато інших випадків. Наприклад агента подорожного бюро Луженюка арештував агент сугуранці і привів його до шефа сугуранці в Кішмані. Цей питець, за що його арештовано. Луженюка арештовано на дорозі до префектури і він не знає, за що його арештовано. Його роздягли, перешукали, а потому шеф питає, скільки він одержав грошей за пе-

реклад якихсь паперів. Той каже, що нічого не одержав. Тоді шеф його в зуби і почав бити. Потім посадив його до виходку і передержав в бруднім місці 22 години. Побивши його в останнє, відіслав до Чернівців, де його випустили, як ні в чім неповинного.

Цей-же самий шеф сугуранца в Кішмані напав на вчителів, що йшов у вечері з дівчиною і також його арештував. Тільки після клопотів директора Боднареску його випустили.

Це були випадки з інтелігенцією. З селянами-ж не поводяться так чино, бо за них немає директорів гімназії, щоб вимундуся.

В селі Цілісній прийшов до одного селянина жандарм і каже йому йти мазати вапном громадську гроблю. Селянин сказав, що не має вапна. Не довго думавши, жандарм так побив селянина прикладом, що половин йому ребра і селянин на другий день помер. Може хто подумає, що жандарма покарали за вбивство. Нічого такого не сталося. Його перевезли в більше містечко і зробили командантом в нагороду.

А зовсім недавно жандармерія заарештувала в Неполоківцях, Оршівцях та інших селах 60 селян і погнала їх до Чернівців. Всіх сковано по два в кайдани, а потім ще всі пари зв'язали ланцюгом наскрізь і так усіх перевезли по вулицях Чернівців. Це для того, щоб налякати населення міста.

Недавно тому в селі Мамаївцях арештовано сто селян за спротив жертові. Цей наказ селянам платити податки за відновлення повіського дому. Селяне відмовились це зробити на тій підставі, що їхньої попередньої угоди на відбудову дому не питали. Тоді приїхав до Чернівців префект і коли він подався до хати поїти навколо зібрався натовп і хтось кинув камінь в хату. Тоді жандармерія почала хапати людей і заарештувала сотню селян і погнала їх в черновецьку тюрму, щоб віддати їх під воен-

ний суд, або "курту марціалу". Селянам загрожую каторга а може і розстріл, бо події сталися за час військового стану, який тут ніколи не припиняється.

Взагалі буковинські тюрми ніколи не є порожні. Часом число політичних в'язнів підноситься до тисячі, спадуючи інколи до тріста душ. В жовтні місяці цього року сиділо п'ятсот душ політичних в'язнів, головню селян, вся вина котрих подавала в тім, що вони не змогли покхати боярську батьківщину, хоча ніяких законів, навіть боярських, не переступили. До цього треба ще додати пару фактів з області культурного і економічного терору. До нині знищено такі товариства: "Руську Бесіду", "Руську Радю", "Середню Школу", "Українське Касино", "Буковинський Кобзар", "Боян", "Музичну Школу ім. Лисенка". З них Українська Школа мала сім філій, які всі зачищено.

Загинули маєтки товариства Селянська Каса в Звинчакях, Вилавці, великі ліси в Вамі, маєток в Ростоках. Все це конфісковано румунською владою. Дім на Геренгасе захопили україножери Румуни, що видають тепер там "Гласу Буковини". Така-ж доля трапилася з будинком "Руської Каси". Книгарська видавниче товариство "Руська Рада" мала перед окупацією великий маєток і друкарню, тепер це все замкнено владою. Спилила своє існування і видавничий спілка.

Товариство Жіноча Громада мала на провінції чотирнадцять гуртків, дитячий захоронок в Чернівцях, дівочу бурсу, ткацьку білизню, краєвську майстерню. Колись виробу цього товариства і майстерні знаходили ринок в Лондоні, Відні і Газі і фігурували на світових виставах. Тепер це все загинуло. А найважніше ось що: Народній Дім, збудований працею селян і за селянські жертви, тепер захоплений Румунами і відданий під румунські шпигунські установи та

під чужоземні консуляти. Часом арештування виникають з малозначних причин. Оце 10.—12. жовтня в Чернівцях розлялася така нова хвиля арештів. Все сталося ось як: в зв'язку з подіями в Бесарабії і повстанням в Татар Бунарі, якийсь Буковинець з поетичним і одночасно політичним хистом написав на паркані на вулиці Геренгасе такий віршик:

В Букарешті дощ іде —
В Буковині сльозко,
Утїкайте постоли,
Бо чоботи близько.

Сугуранца, що живе під постійним ляком змови і повстання, надала фактові надзвичайно велике значіння, розуміючи мабуть під тім якийсь сигнал до повстання. І почалися туси по вьсому місті. Ці туси і арешти тягнулися цілий тиждень. Захоплено 130 людей, яких одначе вини не можна було встановити. Поета так і не знайшли. Декого випустили на волю, але шістьдесят сидять далі в тюрмі.

Оцеї невільний терор, оця система злодійських нападів, оця розпаношеність сугуранці, війська і жандармерії — ці три підпори румунської влади на Буковині разом з системою хабарництва, про яке можна оповідати цілі томи, якими переясла ціла держава Вайтовіяв, Фратівіяв, Бондаресок, це все поруч з кольонізацією, поруч з незаконними масовими ревізціями і сваволею в усіх ділянках громадського життя — наповнило душу буковинського селянства і працюючих та й кожного Українця інтелігента, що не продався тим "цивілізованим" мардерам, непримиримою ненавистю до боярської влади. Цей край хвилюється, чекаючи моменту визволення і об'єднання з Радянським Союзом, з Україною.

Г. Грігоровіч.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вишла з друку? Якщо немає її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартості навіть тоді, як ви перечитаете її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так дово відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця.

Письменик М. Ірчан сам перелазив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської Ніч" ви рідкочасно багато прочитаете і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Наочно зрозуміло в артистичним малюнком в двох кольорах. КУПИТЬ, А КОЛИ НЕ ПОЖАЛТЕ! РОЗПОВСЮДНОПРТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з грішми посылати на таку адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.

Українська робітнича преса не омикає сили і солідності робітництва. Памятайте про пресовий фонд і відновлення передплати!